

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Caput I. De Christi Incarnatione in utero intemeratæ Virginis peracta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83684](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83684)

CAPUT I.

De Christi Incarnatione in utero intemeratæ Virginis peracta.

SUMMARIUM.

1. Variæ circa Incarnationem Verbi Divini hæreses.
2. Usque ad 5. fit propositio 1ma & probatur ex utroque testamento, & Patribus.

- 5 & seqq. asseruntur, & solvuntur objectiones.
13. Usque ad 16. infirmantur argumenta Helvidii.
16. Corollarium.

I.
Variæ circa
Incarnationem
verbi
Divini Hæ-
reses.

HOC itaque libro de ipsa dominicæ Incarnationis Oeconomia disputaturus principio differam de Virginis conceptione, & assumpta in ejus utero à Verbo Dei humana carne. Refellenda autem veniunt hoc in dogmate tria hæresum capita, horrenda admodum ac pestifera. Prima hæresis denegat intemeratæ Virginis integritatem: in quam conspirarunt Ebion, Cerinthus, Carpocrates. *Ebion*, inquit de ejus hæresi Epiphanius, *docuit Christum ex semine viri esse genitum*: Carpocrates pariter & Cerinthus natum tradiderunt *ex semine Joseph*, ait in libro de Præscript. Tertullianus. Consentiant his Judæi negantes nasciturum Messiam ex nesciente virum puella. Quidam quarto vertente sæculo Mariam saltem post Christum natum alios ex Josepho peperisse filios autumant, horumque agmen duxit Helvidius à magno Hieronymo refutatus. Hæc est ergo prior hæresis adeo in perpetuam Deiparæ virginitatem injuriosa.

Sequitur altera illorum, qui non ex Virgine carnem assumpsisse Verbum putarunt, sed illam traxisse de cælo, ex æthere, aut elementis compactam. Formatum Christi corpus in cælis, & per Mariam, sicut per canalem aqua, transiisse ajebant Valentiniani apud Irenæum lib. 1. cap. 1. necnon Basilidis, & Marcionis gregarii apud Athanasium in 1. adversus Hæreses. His acceperunt Bardesane, de quibus Origenes Dialog. 14. Appellejani dicti ab Apelle Marcionis discipulo affirmarunt Christi carnem *de sideribus, & de substantiis superioribus mutuam*, ait in libro de carne Christi Tertullianus. Atque hæc est secunda hæresis adversus divini Verbi peractam in utero Virginis conceptionem.

Tertia verum ac solidum corpus Christo denegat, tribuitque duntaxat phantasticum, & umbratile: quæ hæresis, in quantum corpus phantasticum opponitur crasso, ac terreno, parum differt à Præcedenti. Sed videntur aliqui discipuli Simonis Magi, præsertim Menander, &

Saturninus eo processisse, ut assererent carnem Christi nequaquam fuisse solidum corpus, sed apparens, inane, & corporis speciem referens, quasi magica ludificatione. Conabantur enim Incarnationis sacramentum ludibrio hominum exponere, atque, ut inquit Eusebius lib. 111. H. Ecc. cap. 26. *illud aspergere magica artis infamia*. Tria ergo de Christi conceptione sunt inquirenda: primum an Deipara ipsum ex virili semine conceperit: alterum an ex Virgine Christi caro formata sit, an cœlitus delapsa, aut aliunde compacta: tertium an caro vera, ac solida fuerit, an vero umbratilis, & apparens.

PROPOSITIO I. Christus de Virgine absque virili semine conceptus est.

Demonstratur ex prophetico Isaie oraculo cap. VII. 14. *Ecce Virgo concipiet, & pariet filium, & vocabitur nomen ejus Emmanuel*. Negant Adversarii de Virgine incorrupta hunc locum esse exponendum, propterea quod Hebraicum vocabulum עלמה, *Halma* significet adolescentulam absconditam, à radice עלם, *Abscondit*. Sed refutatur commentum istud; I. quoniam hæc ipsa etymologia commonstrat vocabulum *Halma* significare illibatam, castissimamque puellam: ideo enim Virgo appellatur *Halma*, abscondita, quoniam sub custodia servatur à virorum aspectibus segregata: quod constat ex lib. 11. Machab. 111. 19. atque ex 2. Regum x. 11. 2. ubi de Amnone legitur: *Ita ut propter amorem ejus (Thamaris) agrotaret, quia cum esset virgo, difficile ei videbatur, ut quidpiam inhoneste agevet cum ea*. Cum ergo virgo apud Hebræos adeo detineatur occlusa, ut difficulter ad ipsam viris pateret accessus; merito dicebatur עלמה, *Abscondita*. II. Cum in aliis divinæ Scripturæ locis *Halma* designet virginem incorruptam, ut liquet ex Gen. cap. xxiv. 16. & Exodi 11. 8. ubi *Halma* appellantur Rebecca, & Maria soror Moysis,

Christum de Virgine absque viro natum probatur 1. ex propheta Isaie.

Moyſis, adhuc *incognita* *viris*, nec jun-
ctæ maritis; virgo quoque viro incogni-
ta designari debet citato textu Iſaiæ. III.
Demonſtrat Buxtorſius in Lexico, &
conſtat ex primo Regum xvii. 56. &
xx. 22. **עלם** ſignificare puerum coeli-
bem, & domi in parentum cura latitan-
tem. Idem ergo de ſœminino *Halma*
dicendum eſt. IV. Tria tantum voca-
bula reperiuntur in lingua Hebræorum,
quibus demonſtrari poſſit mulier adole-
ſcentula, videlicet **עלמה** *Halma*,
בתולה *Betula*, & **נערה** *Nabara*: at
poſtrema duo non ſunt propria nomina,
quæ virginitatem ſignificent; nam *Na-
bara* eſt nomen ætatis, & tribuitur etiam
juveni conjugatæ; *Betula* autem eſt no-
men mulieris innuptæ, ſive adoleſcen-
tula virgo ſit, ſive aut ætate provecta,
aut juvenis vidua, ut conſtat ex Joelis
i. 8. Igitur vocabulum ſolum *Halma*
eſt illud proprium, quo denotatur ado-
leſcentula, & viro incognita. V. Con-
ſtat hoc Eſaiæ loco ad vocabulum *Hal-
ma* addi literam emphaticam **ה** demon-
ſtrantem ſingularem, ac ſpectabilem ali-
quam virginem. Ineptæ autem ſingula-
ris, & inclyta diceretur aut fornicaria,
aut adultera, aut à marito compreſſa.
VI. Ut recte ait in hunc locum Hierony-
mus, non ſolum Judæi nequeunt oſten-
dere hanc vocem *Halma* in Scripturis
alicubi poſitam, ubi adoleſcentulam tan-
tum designet, & non virginem; ſed
præterea virginem incorruptam ſignifi-
cat ea vox lingua Punica, quæ de He-
bræorum fontibus dicitur emanare. Vir-
ginem quoque reddit Verſio lxx. Chal-
daica, Syriaca, & Arabica, nec repugnat
in libro Radicum R. David Kimchi. VII.
Denique Eſaias loquitur de ſigno, ac pro-
digio, quod daturus erat Dominus do-
mui Iſrael mirabilius, quam petere po-
tuiſſet incredulus Achaz in *profundum
Inferni*, ſive in *excelfum ſupra*. At quod
concipiat mulier virili ex ſemine, nul-
lum ſignum, nullum prodigium eſt. Non
ergo de adoleſcentula ex ſemine viri
concipiente locutus eſt Eſaias. Atque
hæc prima argumentatio urget præſertim
Hebræos,

ſancto eſt. Affert Evangeliſta verſu 23.
allatum ſupra Eſaiæ vaticinium.

Plura ſunt congruentiarum argumen-
ta producta à Patribus, de quorum tra-
ditione nulla exoritur dubitatio, ideoque
neceſſe non eſt, ut illorum colligere ſtu-
deamus teſtimonia. Irenæus itaque probat
lib. iii. adv. H. cap. 29. Chriſtum
non eſſe genitum ex ſemine Joſeph, quo-
niam non fuiſſet præſtantior Davide, aut
Salomone, ex eadem ſeminatione gene-
ratus. Item non fuiſſet hæres regni Da-
vidis, quia Joſeph filius oſtenditur Joa-
kim, & Jechoniæ, quorum ſemini re-
gnum Juda non eſſe repromiſſum probat
ex Jeremia. Addit Irenæus cap. 31. de-
ſumptam ex creatione Adami compara-
tionem, demonſtrans, quod ſicut Adam
de rudi, & adhuc virgine terra plama-
tus eſt, ita oportebat Dei verbum *reca-
pitulationem* Adæ in ſemetipſum faciens
ejuſdem generationis habere ſimilitudi-
nem, ut eadem eſſet plasmatio creata,
& plasmatio redempta. Profert etiam
ſimilitudinem inter originem peccati, ac
redemptionis, affirmans, quemadmo-
dum angelus Satanæ virginem Evam ſe-
duxit, atque inde initia habuit humana
perditio, ita à Virgine aſſentiente Ange-
lo Dei nuncio inceſſantem hominum re-
parationem. Haſ, aliasque antitheſes
adducunt etiam Tertullianus libro de
Carne Chriſti cap. 17. & poſteriores PP.
complures,

SOLVUNTUR OBJECTIONES.

Opp. 1. Vaticinium Iſaiæ nullo pacto
de adoleſcentula virgine accipiendum
eſt. Non ergo invictè probat Deiparæ
integritatem. Prob. ant. nam vox *Hal-
ma* ſignificat tantummodo mulierem ab-
ſconditam, ut verterunt Aquila, & Sym-
machus. Eodem vocabulo Prov. xxx.
19. designatur ſcortum: ubi enim Vul-
gata habet, *Viam viri in adoleſcentia*,
extat in hebraico **בעלמה**, *ad Hal-
mam*: & verſu proximo additur, *Talis
eſt, & via mulieris adulteræ*. *Halma*
itaque adulteræ comparata ſcortum eſt,
non puella. Etiam Cantic. vi. 7. una
cum uxoris, & concubinis connume-
rantur **עלמות**, *Halma*, id eſt, ado-
leſcentula ad Regis voluptatem ſerva-
ta. Fruſtra itaque aſſeritur designari eo
vocabulo non ſubactam viro mulierem.

Reſp. nego ant. Ad probat. respondent
aliqui Symmachum fuiſſe Ebionitam, Reſponde.
Aquilam proſelytum Judæorum; unde tur.
nil mirum, ſi reddiderunt pro *Halma*,
ἀποκρυφῶς, *abditam*, vel *abſconditam*. Ve-
rum

3. Altera depromitur ex novo Teſtamen-
to; nam Matth. Cap. i. 18. ait: *Cum
eſſet deſponsata mater ejus Maria Joſeph,
antequam convenirent, inventa eſt in ute-
ro habens de Spiritu ſancto*: proximoque
verſu 20. ita Angelus ſponſum Virginis
alloquitur: *Joſeph fili David, noli ti-
mere accipere Mariam conjugem tuam,
quod enim in ea natum eſt, de Spiritu*

3. Probatur ſe-
cundò ex
Evangel.
Matth.

4. Probatur 9.
ex SS. Patri-
bus præſer-
tim ex S. Ire-
næo.

5. Obijciunt 1.

6.

rum Symmachi, Aquilæ, necnon Theodotionis admiffa Verfione, nego virginem non dici propriiffime *abfconditam*, cum & virorum fubtrahatur afpectibus, & *revelata non fit illius turpitudò*, qua phrafi explicat divina Scriptura viri cum muliere concubitum. In Proverb. xxx.

בעלמה, fignificat *in adolescentia virginum*, & fensus eft, perdifficile effe nofcere quales futuri fint impuberes, qui fub parentum custodia delitefcunt. Quid enim difficultatis præfert viri ad fcortum ingreffus? Præterea haud recte appellatur *conclufa*, & *abfclita* mulier faciens, etiam caute, fui copiam. Deinde gratis concedatur de corrupta adolescentula fermonem fieri in Proverbiis. Prænotatum fupra, non potuiffe apud Hebræos ob arctam custodiam viros accedere ad virgines, ideoque Amnonem ufum confilio Jonadabi, ut opprimeret Thamarem. Notantur ergo in Proverbiis machinationes, & infidiæ fcortatoris, ut ingrediatur etiam ad virginem intra paternas ædes abfconditam. Quare quocunque fenfu hunc locum accipias, femper *Halma* fignificat *adolefcentulam virginem*: atque id multo expreffius in vi. Canticorum. Ibi enim **עלמות** diferte feperantur à reginis, & concubinis, ideoque fignificatur hoc nomine chorus puellarum, quæ nec maritis junctæ fint, nec turpiter viris fubactæ. Ob hæc, & quæ fupra attulimus, repetendum cum Hieronymo Comment. in cit. locum Ifaiæ. *Oftendant Judæi in Scripturis alicubi pofitum Halma, ubi adolescentulam tantum, non virginem fonet: & concedimus eis, illud quod in Ifaia apud nos dicitur, Ecce Virgo concipiet, & pariet filium, non abfconditam virginem, fed adolescentulam fignificare jam nuptam.*

7.
Objic. 2do.

Opp. 2. Promittit Ifaias fignum Achaz, ut credat fe liberandum fore à duobus Regibus, qui Jerufalem invaferant, Rafin rege Syriæ, & Phacee rege Ifrael. Atqui fignum debet præcedere rem, quam promittit. Ergo fignum, de quo Ifaias loquitur, præceffit liberationem Jerufalem à duobus Regibus, neque ullatenus ad Chrifti conceptionem eft referendum.

8.
Respond.

Resp. nego ma. Cum enim Achaz Deo diffufus, & incredulus, dum illum hortaretur Propheta, ut peteret à Deo fignum, refpondiffet, *Non petam, & non tentabo Dominum*; Ifaias convertens ad omnes pofteros Davidis fermonem ait: *Audite ergo domus David: Numquid parum vobis eft moleftos effe hominibus, quia mole-*

fti eftis, & Deo meo? Propter hoc dabit Dominus ipfe vobis fignum: Ecce Virgo concipiet, &c. His verbis arguit Propheta incredulitatem regis, quali nollet etiam portentoso figno fpem proximæ liberationis confirmare, & Ifaias, quali ariolus, vel nugator falfo hujusmodi fignum promitteret. Propterea inquit immerito hanc fibi injuriam molefta infidelitate irrogari, cum Dominus fignum alterum, ac longe nobilioris reparationis fit domui Davidis præftiturus, ortum fcilicet Emmanuelis ex Virgine. Atque idcirco hac reprehenfione non *adjeçit* Ifaias loqui ad Achaz, fed ad domum Davidis, cujus femine procreata eft Virgo genitrix Chrifti, fermonem dirigit. Falfa eft etiam minor: nam dantur figna, quæ funt completæ jam promiffionis commemorationes, quale eft illud Exodi 111. 12. *Et hoc habebis fignum quod miferim te: cum eduxeris populum meum de Aegypto, immolabis Deo fuper montem iftum.*

Opp. 3. Signum, de quo loquitur Ifaias, eft filius ab ipfo genitus ex uxore, quam sterilem opinabatur: cap. enim fequenti v. 3. ait: *Et accessi ad Prophetiffam, & concepit, & peperit filium.* Addit Barnabel prædictum ab Ifaia filium ipsius regis Achaz, id eft Ezechiam, aut forte alium ab ipfo generatum ex incestu cum filia Achor, quam prægnantem effe ignorabat. De filio autem Mariæ non videtur locutus Propheta, quia nec appellatus eft *Emmanuel*, nec de eo completum *to Butyrum, & mel comedet.*

Resp. nullius filii ex virili concubitu procreati partum Ifaiæ vaticinio portendi, cum prædicetur partus Virginis, partus Emmanuelis, partus divinæ promiffionis fignum fingulare. Verfus 3. cap. viii. nequit de filio Ifaiæ accipi, quoniam advocat testes fui ad Prophetiffam accessus Uriam Sacerdotem, & Zachariam filium Barachia: & Urias quidem vixit regnante Achaz ex lib. iv. Reg. xiv. 11. Sed Zacharias filius Jojada, quem Barachiam effe tradit Hieronymus, trucidatus eft, cum regnaret Joas, 11. Paralipp. xxi v. 21. Zacharias autem Propheta, qui & Barachiam patrem habuit, prophetabat circa an. M. 348 f. annis poft obitum Ifaiæ fere tercentis. Nequeunt ergo hæc literaliter intelligi de ipfo filio Ifaiæ, nifi velis hic memorari Zachariam illum, de quo 11. Paralipp. xxvi. 5. Vix etiam percipi poteft, quomodo auferenda effent fpolia Samariæ, antequam puer, de quo Ifaias, vocaret patrem, & matrem, fi puer ille effet filius ipsius Ifaiæ; cum

9.
Objicitur 3.

10.
Respond.

cum Samaria eversa ſit annò VI. Ezechiaë, xv. Regum xviii. 10. & Propheta narret quæ contigerunt ſub Achaz. Quare cogimur, ut in Prophetiis reliquis, nonnulla de Chriſto, nonnulla vero de rebus olim geſtis exponere, maxime quod hæ fuerunt ſymbola futurarum. Neque ullo pacto poteſt ad Ezechiam filium Achaz prophetia detorqueri; nam Ezechias jam decimum annum agebat, cum pater regnum obtinuit; quippe is ſedecim annis regnavit, iv. Regum xvi. 2. & Ezechias viginti quinque annorum erat, cum regnare cœpiſſet, iv. Regum xviii. 2. Filius ergo, qui regnante Achaz prædicitur naſciturus, nequit eſſe Ezechias. Cæteras Barnabelis fabulas mittimus.

11. Explicatur
vox Emanuel
&
explicatur
Butyrum &
mel comedit.
Maria Virginis filius recte dicitur Emanuel, id eſt, Nobiſcum Deus, cum, ex quo Verbum factum eſt caro, in nobis peculiari titulo Deus habitaverit. Nomen autem hoc loco, juxta conſuetudinem divinarum Scripturarum, ſignificat Chriſti attributa, ut dum legitur Lucæ 1. 32. Filius Altiffimi vocabitur; & apud eundem Iſaiam ix. 6. Et vocabitur nomen ejus Admirabilis, Conſiliarius, Deus, fortis, pater futuri ſæculi, princeps pacis. Poſtrema verba, Butyrum, & mel comedit, myſtice ſignificant manſuetudinem, lenitatem, doctrinam, atque ſpiritualium donorum copiam, & ubertatem: literaliter autem demonſtrant, puerum Jeſum, etiamſi ſuperveniente Spiritu ſancto conceptum, & natum de Virgine, conſueti tamen Hebræorum more fuiſſe educandum favis mellis, & lacte. Sic divini Verbi humilitatem admiratur Eccleſia:

Et lacte modico paſtus eſt,
Per quem nec ales eſurit.

12. Objicitur
4. latas iv. 4. inquit: Miſit Deus filium ſuum factum ex muliere. Significat autem mulier feminam à viro compreſſam: unde Cicero apud Quintilianum reprehendus quod ſenex duxiſſet virginem Publiolam ait: Cras mulier erit.

13. Reſpond.
Reſp. cum Tertulliano libro de Veland. Virginibus cap. 5. & 6. Hujus vocabuli proprietatem ad ſexum, non ad gradum ſexus pertinere. Et quidem Apoſtolus i. ad Corinthios xi. 5. & 6. indifferenter ait, Omnis autem mulier vellet caput ſuum: & i. ad Timoth. ii. 9. Similiter & mulieres in habitu ornato, &c. Etiam Cicero pro Mur. promiſcue ait: Mulieres omnes propter infirmitatem conſilii majores in tutorum poteſtate eſſe voluerunt. Quare mulier; etiamſi aliquando virgini opponatur, feminam R. P. Berti Theol. Tom. V.

tantum, non eam, quæ viro ſubacta fuerit, designat.

PROPOSITIO II. Nullius ſunt ponderis argumenta, quæ adverſus perpetuam Deiparæ virginitatem audacter, & ſacrilège proferebat Helvidius.

Saltem poſt Chriſtum natum Joſephum virginitatem Mariæ deliſſe, adſtruere nectario auſu conabatur Helvidius ſequentibus argumentationibus. Primo Matthæus, inquit, cap. i. 18. ſcribit: Antequam convenirent, inventa eſt in utero habens de Spiritu ſancto. Quomodo ergo nemo de non prænato dicit, Antequam prænaret; ita nemo dicit de iis, qui convenire non debeant, Antequam convenirent. Sed reſpondet Hieronymus apparere in hoc priori argumento Helvidii imperitiam ſimul ac temeritatem: non enim ſi quis dixerit, Antequam in portu prænarem ad Africam navigavi, non poteſt ſtare ſententia, ſi non in portu prændendum quandoque ſit: aut ſi dicamus, Paulus Apoſtolus antequam ad Hiſpanias pergeret, Romæ in vincula conjeſtus eſt: aut certe illud,

Helvidius antequam poenitentiam ageret, morte præventus eſt; ſtatim aut Paulo poſt vincula ad Hiſpanias ſit eundem; aut Helvidio poenitentia agenda poſt mortem. Eraſmus hoc addit exemplum, ſi dicat aliquis, Judices de cauſa pronunſiaſſe priuſquam cauſam cognoviſſent, non hoc ſentit, judices cognoviſſe cauſam poſtquam tulerint ſententiam: quod exemplum una cum aliis depromptis ex Virgilio, Cicerone, & Thucydide produxerat Laurentius Valla. At nos allatis à Hieronymo contenti erimus reponentes cum eodem in Comment. Mat. Quod autem dicitur, Antequam convenirent, non ſequitur ut poſtea convenerint: ſed Scriptura quod factum non ſit, oſtendit.

Alterum argumentum petitur ab Helvidio ex proximo v. 25. ejuſdem cap. i. Argumentum 2. Mat. Et non cognoscebat eam, donec peperit filium ſuum primogenitum. Ubi particula donec videtur demonſtrare Mariam poſt partum primogeniti alios ex maritali complexu filios genuiſſe: quod comprobat ipſa Primogeniti ratio dicens ordinem ad alios poſt primum genitos. At reſpondet primum Hieronymus poſſe verbum cognoscere ad ſcientiam, non ad actum conjugii referri, uti Lucæ 11. 43. Et non cognoverunt parentes ejus. De alia utique cognitione à maritali congreſſu exponunt hunc locum Epiphanius H. 78. quæ eſt Antidicomarianitarum, & alii. At de cognitione carnali, ſive maritali complexu loqui Evangeliftam fate-

H

mur,

mur, propterea quod Hebræorum locutione ad linguas cæteras derivata *cognoscere* notat experimentalem tori consuetudinem, ut Gen. iv. i. xix. 5. Num. xxxi. 17. Regum tertio i. 4. &c. Ita Horatius appellat puellam *Ignaram mariti*, & Plutarchus in Alex. *Aliam*, inquit, *mulierem non cognoscebat*. Verum particula *donec* negat tantum cognitionem ante partum, nihil definiens de tempore posteriori. Affert Hieronymus apertissimum illud exemplum Isaïæ 46. 4. *Usque ad senectutem ego ipse*. Et Matth. xxviii. 20. *Vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi*. Confinile est exemplum ii. Regum vi. 23. *Micbol filia Saul non est natus filius usque in diem mortis suæ*: Psalmo cix. i. & Matt. v. 19. de quibus alibi. Cur dicatur Christus Primogenitus explicatum est Tom. II. pag. 46. Addam ingeniosam Hieronymi observationem. Præcipitur Num. xviii. 15. ut pro hominis primogenito offeratur post unum mensem sicus argenteus. Si primogenitus ille tantum diceretur, post quem alii filii nascuntur, non omne masculinum quod aperit vulvam; potuisset quilibet Genitor petentibus sicum respondere: *Quid me unius mensis constringis articulo? Expecta donec nascatur secundus. Nihil debet Sacerdoti, nisi & ille fuerit procreatus, per quem is, qui ante natus est, incipiat esse primogenitus*. Hæc Hieronymus. Epiphanius H. 78. observat consulto Evangelistam dixisse *filium suum primogenitum*, non vero *filium primogenitum suum*; ut scilicet intelligamus dici Christum *primogenitum* dignitate respectu omnis creatura, ut inquit Apostolus ad Colos. i. 15. non generatione, nec respectu fratrum, quos Virgo pepererit.

35.
Argum. 3.

Tertium argumentum Helvidii petitur ex locis ubi fratres Christi commemorantur, ut Matth. xiii. 55. *Nonne hic est fabri filius? Nonne mater ejus dicitur Maria, & fratres ejus Jacobus, & Joseph, & Simon, & Judas?* Similia occurrunt apud Marcum vi. 3. Vide & Matt. xii. 46. Marc. iii. 31. & Joannis ii. 12. At respondet Hieronymus *fratres Domini* appellari consobrinos ratione propinquitatis: cum Scriptura soleat fratres dicere *natura* quales fuerunt Esau, & Jacob: *gente*, quales ad Rom. ix. 3. appellantur omnes Israelitæ: *cognatione*, ut vocantur Genes. xiii. 8. Abraham, & Lot, & xxix. Laban, & Jacob: & denique *affectu*; quo sensu

ab Apostolo i. ad Corinth. v. 11. omnes fideles dicuntur fratres. Eadem est sententia Augustini libro xxi. contra Faustum cap. 35. Atque potest ex ipsa Scriptura demonstrari. Etenim inter fratres Domini commemoratur etiam Jacobus, de quo D. Paulus ad Galat. i. 19. *Alium Apostolorum vidi neminem, nisi Jacobum fratrem Domini*. At liquet ex cap. x. Matth. 3. inter Christi Apostolos duos Jacobi nomine fuisse appellatos, quorum unus dicitur ibidem filius Zebedæi, & frater Joannis, alter filius Alphæi. Habemus itaque fratrem Domini, qui non fuit de Josephi progenie. Verum tamen est, quod Patres aliqui scripserunt fratres Domini esse filios Joseph ex alia uxore generatos, ut scribit citato loco Epiphanius, necnon alii apud Vossium Dissert. de Gen. Jesu Christi cap. 6. & Serry Exercit. de Christo xl. His tamen non assentior. Connumerant enim inter filios Joseph quatuor, quos Matthæus, ac Marcus describunt citatis locis, & quorum primus est Jacobus. Atqui Jacobus, ut dictum est modo, filius fuit Alphæi, quem esse Josephum nulla ratione poterit demonstrari. Matrem hujus Jacobi haud obscure colligimus esse Mariam Cleophæ filiam, & uxorem Alphæi: nam inter Mulieres, quæ patienti Christo adfuerunt, Marcus xv. 40. tres distincte commemorat his verbis: *Inter quas erat Maria Magdalene, & Maria Jacobi minoris, & Joseph mater, & Salome*. Matthæus autem ait Cap. xxviii. 56. *Inter quas erat Maria Magdalene, & Maria Jacobi, & Joseph mater, & Mater filiorum Zebedæi*. Joannes vero cap. xix. 25. *Stabant juxta crucem Jesu mater ejus, & soror matris ejus Maria Cleophæ, & Maria Magdalene*. Ex quorum collatione deducitur Mariam filiam Cleophæ esse matrem Jacobi minoris, & uxorem Alphæi; & Mariam Salome esse matrem alterius Jacobi, & Joannis, atque uxorem Zebedæi: ideoque Deiparam fuisse Jacobi minoris, non novercam, ut quidam dixerunt, sed materteram. Potest commodè in hac sententia propugnari etiam perpetua virginitas Josephi, quam tenet pia Fidelium devotio, quamquam firmari plenissima Traditione non possit. Nemo autem miretur me dixisse matrem Jacobi Mariam filiam Cleophæ, non uxorem. Quamquam enim nonnulli sic dictam putant à marito, atque ita etiam sentiat Theodoretus in cap. i. ad Galatas; Hieronymus contra Helvidium sic nominatam censet, *sive*

ſive à Patre, ſive à Gentilitate familiae; in eamque ſententiam præter auctoritatem Hieronymi tria me trahunt: primum, quod liquet ex cap. x. Matth. fuiſſe hanc Mariam uxorem Alphæi: alterum, quod verſio Arabica Joan. xix. 25. diſerte habet, *Filia Cleophae*: tertium quia tollitur hac ſententia omne perſonarum diſcrimen. Sed hætenus contra Helvidium: cujus ſententiam, ut Photius appellat, irreligioſam, & impiam quidam derivatam arbitrantur ab Apollinari Laodiceno, & traditam etiam ab Eudonio, ex Eccleſiaſtica Philoſtorgii Hiſtoria à Photio in compendium reſcripta.

COROLLARIUM.

16. Inferitur ex dictis Joſephum non eſſe Chriſti patrem, niſi hominum exiſtimatione, ut inquit Lucas 111. 23. *ut putabatur, Filius Joſeph.*

Et Hieronymus laudato adverſus Helvidium libro: *Evangelistæ Patrem Joſeph dicunt; non quod vere pater Joſeph fuerit Salvatoris; ſed quod ad ſamam Mariam conſervandam pater ſit ab omnibus exiſtimatus.* Speciali etiam titulo appellatus eſt *Pater Chriſti*, ut docet Auguſtinus lib. 11. de Conſenſu Evang. cap. 1. *ipſa copulatione conjugii, nimirum, quia ejus conjuge natus eſt.* Sed quod aliqui dicunt eſſe filium verum ac proprium, quoniam natus; & procreatus eſt *in fundo* Joſeph, id eſt, in virginali corpore, in quod ille habebat jure conjugii poteſtatem, mihi quidem non probatur; quoniam jus aliquam inferi proprietatem Domini, & Hæredis; at non Genitoris, ac Patris. Fuit ergo hoc titulo Chriſtus ſpecialiter filius Joſeph, atque multo conjunctior, quam ſi ab eo eſſet aliunde adoptatus: at non verus, ac proprius.

CAPUT II.

Fuiſſe in Chriſto veram carnem, eamque non de cœlo deſlapſam, ſed in virginali Mariæ utero procreatam.

SUMMARIUM.

I. Uſque ad 4. fit propoſitio 1. & probatur tam ex Scripturis, quam Patribus.

4. 2da propoſitio probatur. 5 & ſeqq. enervantur obſectiones.

I. D. Verbum veram & corpoream aſſumpſiſſe Carnem prob. ex Scripturis.

Nunc proſtiganda venit altera adverſus Chriſti conceptionem Valentinii, Baſilidis, & Marcionis portentosa hæreſis, nullum Chriſto attribuens corpus, niſi phantæſticum: in quem errorem prolapſi ſunt etiam Manichæi, reſutati ab Auguſtino in libro de Fide contra Manich. cap. 32. & lib. xxvi. contra Fauſtum, atque aliis in locis.

PROPOSITIO I. Divinum Verbum veram, & corpoream aſſumpſit carnem.

Demonſtratur 1. ex Scripturis. Nam Joan. 1. 14. legitur: *Et Verbum caro factum eſt*: atque in Ep. ejusdem Joannis 1. cap. 14. 2. *Omnis ſpiritus, qui conſtitetur Jeſum Chriſtum in carne veniſſe, ex Deo eſt, &c.* Huc ſpectant loca, quæ aſſerunt Chriſtum natum, paſſum, mortuum, ac redivivum. Item ea, quibus conſtat diſcipulos aliquando opinantes Chriſtum eſſe phantæſma, ab ipſo, qui falli non poteſt, nec fallere, fuiſſe reprehenſos, atque etiam manducatione, corporisque contactu factos fuiſſe de veritate carnis certiores, ut Mat. xiv. 26. Lucæ xxiv. 39. & Joan. R. P. Berti Theol. Tom. V.

nis xx. 27. Idem probant ea omnia, quibus narrantur patrata à Chriſto humana, & corporalia opera: in quibus non potuit affectus noſtros ſimulare, cum mentiri non poſſit.

Complura argumenta urget adverſus Marcionem, & cæteros Phantæſiaſtas Tertullianus: eaque collegit, notisque illustravit noſter Moreau Tom. 2. titulo *Chriſti caro*, Scholiis xlii. Præcipua hæc ſunt I. Deducitur à Tertulliano lib. De Carne Chriſti, ex ejus paſſione, quam prænuntiarunt Iſaias llii. 4. completam vero Evangelica narrat hiſtoria. Nam, *Tacentibus*, inquit Tertullianus cap. 9. *apud nos quoque Propbetis de ignobili aspectu ejus, ipſe paſſiones, ipſæque contumelia loquuntur: paſſiones quidem humanam carnem, contumelia inhoneſtam.* An auſus eſſet aliquis ungue ſummo perſtringere corpus novum? Sputaminibus contaminare faciem niſi marentem? Quid dicis celeſtem carnem, quam unde celeſtem intelligas, non habes? Quid terrenam negas, quam unde terrenam agnoſcas, habes? Eſuriit ſub diabolo, ſitivit ſub Samaritide, lacrymatus eſt ſuper Lazarum,

2. Probatur 2. ex Tertulliano.